

این دفعه شوک سنگینی به روسیه وارد کنند با توجه به این دورنمای کرونایی که وجود دارد، خود روسیه به سرعت عقب می‌نشیند.

شاکری: یعنی از نظر آن‌ها بهترین موقع برای فشار به روسیه بود.

فکری: اما بعد یک دفعه با این دامنه، با خود بحران مواجه شدند که آمد و نوع بازی را در بازار انرژی جهانی بر هم زد.

چرا عربستان را کنترل نمی‌کند و نمی‌گویند شما بی‌خیال شوید و طرح کاهش تولید را انجام دهید؟ چون دیده‌ایم که این‌ها در فضایی هستند و روسیه می‌گوید تا وقتی عربستان عقب ننشسته، من تولید را کاهش نمی‌دهم، عربستان هم دقیقاً همین استدلال را دارد.

فکری: الآن بازی متفاوت شده است؛ از این جهت که همه دارند نفت تولید می‌کنند و هیچ‌کس نمی‌فروشد؛ چرا دارند تولید می‌کنند؟ چون فکر می‌کنند ممکن است بعد از مدتی این مشکل حل و دوباره تقاضا ایجاد شود (دارند شانسشان را امتحان می‌کنند)؛ وگرنه اگر این احتمال را نمی‌دادند که مثلاً ممکن است شش ماه دیگر دوباره تقاضای مجدد برگردد و در بازار همان حالت عوامل قدیمی و عوامل متعارف بر آن حاکم شود، آن موقع ما باید نخستین نفر باشیم که دم در کشتی مان ایستاده و منتظر است نفت [بفروشد].

فرمایش شما این است که ازدیاد برداشت، با یک هدف بود؛ اما اینکه باز این را پایین نمی‌آورند در کل ماجرای دیگری است؟

فکری: همه دارند خودشان را برای هر حالتی آماده می‌کنند که با هر اتفاقی ما کجای بازی باشیم. نتیجه این شده که مغز مدیریتی از بین رفته است.

فرصت‌های اینجا برای ما همین بحث تحریم‌ها و... می‌شود؛ یعنی آن اجماع بین‌المللی و فضایی که یک دفعه بیاییم علیه ایران کارهایی را انجام دهیم؛ چون احساس می‌کنیم، آمریکا مقداری عقب نشسته، یعنی آن‌ها برای صادرات پتروشیمی و کانال سوئیس برنامه داشتند.

فکری: بله این طور است؛ این اتفاق کاملاً واضح است که آمریکایی‌ها مجبورند فشار را روی ایران کم کنند.

می‌گویند این کار را انجام بده، فردا کار دیگری از او می‌خواهد؛ یعنی کانال‌هایی وجود دارد و امروز به او می‌گویند بروید این بازی را با روسیه شروع کنید؛ بعد می‌نشینند نگاه می‌کنند که این باز دوباره به دلیل اتفاقات پیرامونی دارد نابود می‌شود؛ چون در ابتدا فکر نمی‌کردند کرونا این اتفاقات را ایجاد کند.

شاکری: شاید اگر دو هفته دیرتر بود هیچ‌وقت چنین تصمیمی را نمی‌گرفتند.

مثلاً اوپک پلاس قبل از بروز کرونا در بازار نفت است.

فکری: بر اساس همین نکته‌هاست که می‌گویم این عامل وارد شده غیرقابل پیش‌بینی، قدرت برنامه‌ریزی را از آن‌ها گرفته است.

انگیزه اولیه آمریکا چیست؟ به فرض کرونا را یک لحظه حذف کنید؛ آیا از سوی آمریکا به عربستان گفته شده که شما سهم روسیه را از بازار نفت جهانی حذف یا کم نمایید؟ این‌ها با چه پیش‌فرضی وارد چنین بازی خطرناکی شده‌اند؟ به نظر می‌رسد حفظ «شیل» خط قرمزی برای آمریکا است و همه‌شان باید روی این مسئله ناموسی بایستند که «هر راهبردی انتخاب می‌کنیم، حفظ شیل باید در رأس باشد!»

فکری: اگر این‌ها می‌توانستند، قصد داشتند به نقطه‌ای برسند که روسیه را در ابتدا وادار به عقب‌نشینی کنند، یعنی روسیه به این سمت برود که تولیدش را کاهش دهد، چون این مدل جنگ‌ها که شروع می‌شود یک طرف باید عقب بنشیند، یا دو طرف به توافق برسند.

شاکری: به نظر آن‌ها این جنگ تکراری بوده که بارها مصداقش را دیده بودند و فکر می‌کردند این هم مثل قبلی‌ها می‌شود.

فکری: بله این هم مثل قبل می‌شود؛ یعنی روسیه عقب می‌نشیند. روسیه نمی‌تواند تحمل کند، چون مثل عربستان نیست که پول بی‌حساب و زیادی دارد و هر جا بخواهد آن را مصرف می‌کند. روسیه برای هر دلار خود برنامه‌ریزی کرده؛ همان یک‌باری که قیمت نفت مقداری ناگهان سقوط کرد (سه سال پیش) روسیه با بحران مواجه شد؛ یعنی روبل و اقتصاد روسیه یک دفعه دچار مشکل شد و همه این اتفاق‌ها در آن دوره افتاد. آن‌ها فکر کردند اگر

چه می‌خواهیم؛ یعنی برخلاف بقیه دنیا که با افزایش نااطمینانی در برنامه‌ریزی یک‌ساله مواجه هستند، ما در برنامه‌ریزی یک‌ساله با کاهش عدم اطمینان مواجه هستیم و این لحظه خیلی مهمی است که برای هر کسی پیش نمی‌آید؛ یعنی الآن به‌گونه‌ای شده که حتی اگر دولت بخواهد هم نمی‌تواند در بحران کرونا شکست بخورد، این نکته مهمی است! یعنی ما تقریباً از هیچ‌کدام از فرصت‌هایی که داشتیم از جمله از تعطیلات بلندمدت عید استفاده نکردیم؛ چون برنامه اساسی نداشتیم، اما خیلی سریع جلوی کمبودها ایستادیم و این شانس را داشتیم که مثلاً سوپرمارکت‌های محلی مثل انبارهای خوارکار کار کند؛ این‌ها مواردی است که در نتیجه تخصیص‌های غلط در گذشته ناگهان به شانس‌های امروز ما تبدیل شد و این خیلی خوب است.

اکنون مهم‌ترین نکته موضوع نفت است، لطفاً راهنمایی کنید که احتمالاً در نفت با چه معضلاتی مواجه هستیم؟

فکری: آنچه پیش از این ماجرا اتفاق افتاد، یعنی پیش از اینکه سقوط قیمت نفت در دنیا، تقابل‌های روسیه و عربستان بود و بعد در ادامه اینکه آمریکا بیاید و میان‌داری کند و اجازه ندهد آن تقابل ادامه پیدا کند؛ همه این‌ها نشان‌دهنده این واقعیت بود که آن فرمول‌ها یا قواعد گذشته بازار نفت در حال از بین رفتن است؛ یعنی دیگر شما امروز نمی‌توانید در بازار نفت، در بازار انرژی بر اساس آنچه از گذشته دیده‌اید، در همان بازی، با همان قواعد ببینید که در ادامه چه اتفاقی خواهد افتاد؛ ضمن اینکه بی‌نظمی هم کاملاً حاکم شده است. به این ترتیب شما نمی‌توانید بگویید رفتار عربستان مورد پذیرش آمریکا بود یا رفتار عربستان مورد پذیرش آمریکا نبود؛ در واقع حرف درست‌تر این است که آمریکا برای یکی از معدود دفعات در طول تاریخ حداقل جنگ جهانی دوم به نقطه‌ای رسیده که وحدت تصمیم‌گیری در آن حداقل در حوزه‌های کلان از بین رفته است و شما نمی‌توانید عربستان را عامل مستقلاً ببینید که خودش تصمیم گرفته هر کاری می‌خواهد انجام دهد.

آیا فضای تنفس برای بن‌سلمان به وجود نیامده است؟

فکری: فضای تنفس، نه! آمریکا امروز به او